

Hälso- och sjukvårdsgemensamma resurser stab

Handläggare Peo Hermansson medicinsk rådgivare

Regeringskansliet**Dnr. S2020/06592****Socialdepartementet**s.remissvar@regeringskansliet.ses.sof@regeringskansliet.se**Remiss av betänkande - Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) (Dnr.S2020/06592)****Sammanfattning**

Region Gävleborg har inbjudits att inkomma med yttrande avseende betänkandet Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47).

Som helhet ser Region Gävleborg positivt på betänkandets intentioner, förslag och bedömningar med nedanstående sammanfattande kommentarer och efterföljande kommentarer till de enskilda avsnitten.

Region Gävleborg välkomnar utredningens intentioner om att lagen skall bidra till en lätt tillgänglig socialtjänst som är kunskapsbaserad och som utgår från en helhetssyn på individen. Utredningen har i sina förslag minskat indelning i grupper och istället lagt vikten på personers individuella behov och förutsättningar. Region Gävleborg tillstyrker och ser också positivt på att berörda barns rättsliga ställning kan komma att stärkas genom utredningens förslag, liksom socialtjänstens förtydligade uppdrag kring jämställdhet och genusbias. Region Gävleborg ställer sig vidare särskilt positiv till ett stärkt förebyggande perspektiv i socialtjänstens arbete.

Region Gävleborg hade dock önskat en tydligare skrivning och därmed signal till kommunernas socialtjänst utifrån betänkandet God och nära vård SOU 2020:19, där behov av samverkan, utveckling och samplanering av hälso - och sjukvården mellan kommun och region beskrivs. Det hade således varit önskvärt med en tydligare markering för en ökad samverkan mellan huvudmännen i detta slutbetänkande.

Vidare ser Region Gävleborg att betänkandet som helhet saknar en koppling till Regionala utvecklingsstrategier (RUS). Människor/invånare och därmed socialtjänstens arbete är en resurs för regional utveckling.

Kommentarer till de enskilda avsnitten i betänkandet

3 - Övergripande utveckling och förändringsbehov

Region Gävleborg ser att vad samhällsinsatser kan åstadkomma i att utjämna skillnader som hänger samman med skolresultat, möjligheten till arbete, risken att insjukna, möjligheten att förbli frisk och minskat behov av vård går att beskriva djupare och förtydliga. Systemperspektivet på välfärden har en stor potential som inte beskrivs, till exempel fler exempel på sjukdom/ohälsa och de mycket starka sambanden mellan socioekonomi/sociala behov och konsumtion av övrig välfärd.

Region Gävleborg saknar en diskussion kring vad som kan förebyggas genom ett systematiskt strukturerat samarbete mellan välfärdsaktörerna, med belysande av socialtjänstens betydelse i sammanhanget.

7 - En förebyggande och lättillgänglig socialtjänst

Att utredningen pekar ut riktningen mot en mer förebyggande inriktning inom socialtjänsten är positivt men anges här alltför snävt. Region Gävleborg vill peka på att utifrån folkhälsoperspektivet bör förebyggande arbete i ökad utsträckning ske i samverkan med andra aktörer. Den betydligt högre effektivitet, bättre resursanvändning och rikare liv för våra invånare som då uppstår i hela välfärdssystemet bör lyftas mer. Det finns goda evidensbaserade möjligheter till synergieffekter med utfall i folkhälsa och andra delar av välfärdssystemet genom ökad samverkan. Se åtgärdsförslagen från Kommissionen för jämlik hälsa - (*Closing the gap in one generation*).

9 - Samhällsplanering

Region Gävleborg ställer på nytt frågan hur socialtjänstlagen är tänkt att integreras med den regionala utvecklingsstrategin, RUS? Socialtjänsten har ofta begränsat inflytande i de kommunala planerna.

10 - Planering av insatser

Region Gävleborg välkomnar förslaget om att kommunen ska planera sina insatser för enskilda och då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser samt att planeringen ska ske i samverkan med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer.

11 - Kvalitet inom socialtjänsten

Region Gävleborg ställer sig bakom utredningens förslag om att införa krav på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Kommunerna kommer att behöva stöd i att arbeta kunskapsbaserat och kunskapsstyrningssystemet blir därmed mycket viktigt. Kunskapsnivån om kunskapsbaserat arbete, och evidensbaserade metoder och krav på att använda sådana, bör öka. Likaså resurseffektiviteten i att dela kunskap och fungerande lösningar med andra. Här kan SKR spela en viktig roll. Att socialtjänsten föreslås att stöttas i att utveckla systematisk uppföljning samt förslag om en utökning av den nationella statistiken från socialtjänstdataregister ser region Gävleborg positivt. Detta öppnar för att socialtjänsten i högre grad ska kunna följa upp och utveckla den egna verksamheten. En utökning av den officiella statistiken kommer även att vara till gagn för forskningen inom socialt arbete.

17 - Insatser till enskilda – insatser utan behovsprövning

Förhoppningen är att insatser utan behovsprövning inom socialtjänsten kommer att bidra till att problem kan upptäckas och undanröjas tidigare än vad som sker idag. Region Gävleborg vill dock lyfta frågan om insatser utan behovsprövning behöver regleras i lagstiftning eller föreskrifter i syfte att säkerställa risk- och skyddsbedömning, framförallt för barn?

19 - Förtydligat barnrättsperspektiv

Region Gävleborg välkomnar utredningens förslag om förtydligande av barnrättsperspektivet och särskilt då utredningens förslag om tydliggörande i att barnets bästa ska bedömas och särskilt beaktas, liksom möjligheten för socialtjänsten att samtala med barn utan vårdnadshavarens samtycke. Viktigt är också att socialtjänsten ges utökade möjligheter i uppföljning av insatser.

20 - Äldreomsorgens reglering

Region Gävleborg ser att samverkan mellan Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen inte fungerar optimalt i dagsläget. Komplexa vårdbehov gällande äldre och samsjuklighet, missbruk–psykiatri med mera dominerar problembilden. Ny lagstiftning finns men fungerar idag inte enligt lagens definition. Det är välkommet att man i utredningen inför begreppet *insatser* eftersom det möjliggör utveckling av råd/stöd/behandling i samverkan med andra aktörer. I omställningen till god och nära vård finns möjligheter till nya grepp och möjligen nya personalkategorier och arbetssätt i samverkan.

Region Gävleborg kan dock inte nog understryka utredningens bedömning om behovet av ett fortsatt arbete för att se över hur lagstiftningen kan stärka både den sociala omsorgen för äldre personer och deras tillgång till en sammanhållen vård och omsorg med utgångspunkt i socialtjänstlagen och lagstiftningen för hälso- och sjukvården. Det gäller särskilt kontinuitet, personalens förutsättningar, likvärdighet och konkreta förutsättningar för samverkan mellan huvudmän och verksamheter.

21 – Samverkan mellan kommuner

Region Gävleborg ser positivt på förslaget att sociala aspekten ska finnas med i annan lagstiftning. Det ligger i linje med ett ökat helhetsperspektiv på välfärdssystemet.

Region Gävleborg saknar dock här beskrivningen vad gäller samverkan med *övriga* aktörer inom välfärdsområdet inte endast kommuner emellan. Samverkan med regionen, privata utförare, civilsamhället i form av kyrkliga samfund, ideella organisationer, idrottsrörelsen med flera behöver utvidgas och formaliseras.

24 – Handläggning och dokumentation

Region Gävleborg ser det avgörande att beakta socialstyrelsens analys och slutsatser av att socialtjänstens hantering av orosanmälningar som inte leder till utredning inte är sökbara i alla fall. Detta kan leda till risk för att barns skydd och rätt till överlevnad och utveckling samt risk för att en jämlik behandling inte upprätthålls (Socialstyrelsen, Att göra anmälningar som gäller barn sökbara, 2019).

Region Gävleborg

Johan Kaarme

Hälso – och sjukvårdsdirektör